

Таблиця 2

Курс акцій ВАТ "Укрнафта"
у лютому – березні 2006 року

Місяць, рік	Курс акцій
Лютий 2006	243,00
	245,00
	249,00
	255,00
	260,00
	295,00
	311,13
	318,72
Березень 2006	285,00
	298,00
	298,30
	300,00
	295,00
	289,00
	292,00
	301,00

Як можна побачити з рис. 5. прогноз щодо поведінки курсу акцій "Укрнафта" підтвердився. Дійсно, наприкінці лютого курс акцій "Укрнафта" обірвався. Інвестор, що продав акції в цей період, а після входу акцій у реальну ціну купив їх знову, отримав близько 28 грн. за акцію.

Після цього періоду, як можна побачити на рис. 5, ринок ввійшов у флет, тобто не рекомендується приймати рішень щодо купівлі-продажу акцій компанії, але за прогнозом вірогідно, що до травня місяця курс акцій дуже повільно зростатиме та зупиниться десь на рівні 305 – 310 грн. за акцію, а з другої половини травня трохи зменшиться. Загалом найближчим часом значних рухів курсу акцій ВАТ "Укрнафта" не прогнозується за умови стійкості макроекономічних фундаментальних факторів.

Дані отримані на основі результатів наведеного аналізу, довели ефективність запропонованих методів для прогнозування курсу цінних паперів. Як показав аналіз, їх варто використовувати з іншими індикаторами, які враховують фундаментальні фактори економіки. Таким індикатором, наприклад, може бути ПФТС-індекс. Наведена методика рекомендується для використання як інвесторам консервативних портфельів, так і агресивним трейдерам, з вказівкою на те що період для розрахунку експоненційних середніх буде обрано відповідно до їх стратегії.

Література: 1. Закон України "Про цінні папери та фондову біржу". №719 – XIV зі змінами від 03.06.1999 р. //www.rada.kiev.ua 2. Пономаренко В. С. Моделювання поведінки інвестора на фондовому ринку: Монографія / В. С. Пономаренко, О. В. Раєвнева, К. А. Стриженченко. – Харків: ВД "ИНЖЕК", 2004. – 264 с. 3. Клебанова Т. С. Математические модели трансформационной экономики: Учеб. пособие / Т. С. Клебанова, Е. В. Раєвнева, К. А. Стриженченко, Л. С. Гур'янова, Н. А. Дубровина. – Харьков: ИД "ИНЖЭК", 2004. – 280 с. 4. Колби Р. Энциклопедия технических индикаторов рынка: Пер. с англ. – 2-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 840 с. 5. www.pfts.com.ua 6. Швагер Дж. Технический анализ. Полный курс. – 2-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 808 с.

Стаття надійшла до редакції
07.06.2006 р.

УДК 330.341

Лабунська С. В.
Солянік Н. В.

ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ІННОВАЦІЙ З ПОЗИЦІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ Й ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

The article is devoted to research of essence of "innovation" concept with relation to microlevel of separate enterprise and reasoning from its needs. For this purpose existing approaches to innovation criteria are reviewed and compared, influence of innovation on effect and effectiveness are investigated.

Ринок, що розвивається в Україні, ставить перед усіма суб'єктами господарювання ключову умову виживання і розвитку — конкурентоспроможність. Конкретоспроможність визначає конкурентостійкість підприємства: чим більшими є його реальні можливості з випуску конкурентоспроможної продукції, тим більшою є конкурентостійкість. Для формування конкурентних переваг підприємства є необхідним виконання наступних умов: конкурентоспроможність товарної маси, що в динаміці характеризує ступінь задоволення попиту, і економічна ефективність діяльності фірми. Дані питання підприємства вирішують залежно від того, який спосіб економічного зростання і розвитку вони обрали.

Метою даної статті є дослідження сутності інновацій з погляду мікрорівня окремого підприємства з урахуванням стратегічного завдання, що постає перед ним. Для досягнення поставленої мети в роботі розглядаються питання оцінки й обґрунтування існуючих підходів до критерію інноваційності, а також порушується проблема виявлення впливу інновацій на ефект і ефективність діяльності підприємства. У статті зроблено спробу сформулювати визначення інновацій як засобу забезпечення ефективної діяльності підприємств і їхньої конкурентоспроможності.

Об'єктом дослідження даної статті є діяльність суб'єктів господарювання, що можуть за певних умов забезпечувати собі конкурентні переваги на основі здійснення інноваційної діяльності.

На думку авторів, розглянуті в статті питання є актуальними з кількох причин. Насамперед, при наявності різних концепцій економічна теорія не містить єдиного підходу до інновацій, тож потребує подальших розробок і може розглядатися як об'єкт дискусій. З іншого боку, нинішній етап економічного розвитку народно-господарського комплексу України вимагає особливої уваги уряду з питань стимулювання інноваційної діяльності в Україні, про що свідчить прийняття Закону "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технопарків" №3333-І від 12.01.06 [1].

Проблема впливу інновацій на загальний економічний стан як держави в цілому, так і окремого підприємства розглядалася багатьма вітчизняними та закордонними дослідниками. Ще Адам Сміт у роботі "Дослідження про природу і причини багатства народів" вказав на роль технологічних новацій у забезпеченні економічної ефективності. Карл Маркс сформулював у 60-ті роки XIX ст. теорію циклічних криз і вперше визначив екстенсивний і інтенсивний технічний прогрес. Н. Кондратьєв основними причинами виникнення довгих хвиль вважав серед іншого нововведення. Результатом подальших досліджень факторів економічного прогресу стала теорія інноваційного розвитку Й. Шумпетера [2], в якій уперше було сформульоване поняття

© Лабунська С. В., Солянік Н. В., 2006

тя "інновація". С. Коваль, Г. Менш, Дж. ван Дейн, А. Кляйкнехт, Р. Фостер, російські економісти Д. Львів, С. Глазьев дотримувалися інноваційної концепції довгих хвиль, але їхні дослідження були в більшій мірі макроекономічними і не містили питань розвитку окремого суб'єкта господарювання. Теорія технічного детермінізму і конвергенції Дж.-К. Гелбрейта, теорія технологічного суспільства З. Бжезинського, теорія індустріально-технологічного суспільства Д. Белла мають загальну ідею домінуючої ролі інновацій у розвитку людства. Д. Белл вперше обґрунтував поняття постіндустріального суспільства.

Сучасними визнаними концепціями економічного розвитку є теорія інтелектуальної технології Ф. Хайека і теорія інноваційної економіки та підприємницького суспільства П. Друкера [3]. У той час як Ф. Хайек продовжував дослідження на макrorівні П. Друкер акцентував увагу на питаннях розвитку окремих підприємств, що діють в умовах "інноваційної економіки". Активна інноваційна діяльність підприємств формує інноваційний тип розвитку країни і визначає темпи її економічного розвитку.

Інноваційний розвиток підприємства може і повинен стати фундаментом економічного добробуту України. Це твердження багаторазово доведено вітчизняними вченими, які підкреслюють, що на сучасному етапі розвитку України активізація науково-інноваційної діяльності підприємств є ключовим чинником економічного зростання. На даній ідеї акцентував увагу Президент України в програмі "Десять кроків назустріч людям" [4].

Таким чином, ефективність інновацій як на рівні підприємства, так і в масштабі держави є загальновиголошеною і очевидною. В даний час у розвинутих країнах світу використання досягнень науково-технічного прогресу забезпечує майже 30% приросту реального національного доходу [5]. У той же час у нашій країні спостерігається зниження інноваційної активності. У 2001 р. промислові підприємства України за основними показниками впровадження інновацій не вийшли на рівень 1995 р. Якщо в 1994 р. з обстежених Держкомстатом промислових підприємств 26% впроваджували інновації, у 1995 р. — 22,9%, то в 1998 р. — тільки 18,7%; при значно розширеному колі статистичної вибірки в 2000 р. їхня кількість зменшилася до 18,0%, а в 2001 р. — до 16,5% [6]. За підсумками 2003 року в Україні близько 10% промислових підприємств були інноваційно активними і виробили лише 5% загального обсягу промислової продукції [6]. Держава не здатна забезпечити підприємствам України фінансову підтримку інноваційної діяльності, тому гостроактуальною є проблема самостійних розробок і впровадження нововведень підприємствами. Питання створення ефективніших конкурентоспроможних підприємств є життєво важливим для України в наш час.

В Україні досить довго інноваційна діяльність полягала в застосуванні нових розробок у вітчизняних технопарках. Таке положення було об'єктивно зумовлене, насамперед, відсутністю концентрації капіталу в період становлення ринкових відносин. У даний час зростає інтерес держави до створення малих наукомістких підприємств, що зможуть вивести нову технологію або продукт на ринок. Причиною є проголошення стратегії європейської інтеграції України, в руслі якої почався перехід до структурно-інноваційної моделі розвитку. Реалізація даної моделі тісно пов'язана з активізацією інноваційної функції малого підприємництва. Як показує світовий досвід, малі підприємства часто діють у сфері науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок. Крім того, половина всіх нововведень ХХ століття припадала саме на малі підприємства [5].

В останні роки в Україні склалася тенденція до зростання кількості малих підприємств. Так, у 2004 р. порівняно з 2003 р. їхня кількість зросла на 7,5%, з 2000 р. — на 25,2%, а з 1995 р. — у три рази [7]. Приватний бізнес інноваційної спрямованості повинен стати діючим джерелом підвищення життєздатності економіки України. Важливо створити нормативно-правове поле для регулювання і стимулювання інноваційної активності підприємств. При цьому завданням економістів є формування термінологічної бази, що повинна можливо більш повно, чітко й однозначно описати всі аспекти інноваційної діяльності і стати науковим фундаментом написання та прийняття законопроектів.

За станом на весну 2006 року за всі 15 років незалежності ознаки, критерії, аспекти інноваційності чітко не були визначені в жодному з діючих вітчизняних законопроектів [8]. Нормативні акти щодо інноваційної діяльності вітчизняних підприємств здебільшого регулюють створення й роботу технопарків. В Україні юридично підприємствами-інноваторами є 8 вітчизняних технопарків, що розробляють 61 інноваційний проект [9].

У даній роботі проводиться термінологічне дослідження інновацій з погляду окремого українського суб'єкта господарювання, яке має практичну спрямованість і є гостроактуальним. Крім того, дана робота є фундаментом подальших досліджень авторів щодо активізації інноваційної діяльності приватного бізнесу.

На думку авторів, методологічні питання формування національної інноваційної системи України найбільш повно розглянуті в роботах М. Шарко, А. Чухно, В. Пономаренка, О. Ястремської, Є. Завгородньої, О. Лепейко, Н. Гамана, В. Зимовця і багатьох інших вітчизняних вчених. Заслужують на увагу роботи Р. Фатхутдинова, В. Столярова, С. Покропівного, О. Пушкаря, О. Пригожина, О. Василенко, М. Йохна. Ознайомлення з їхніми розробками дозволяє говорити про те, що все більше уваги приділяється дослідженню інноваційної діяльності окремих підприємств.

У російській мові термін "інновація" означає буквально прочитання англійського слова "innovation" чи німецького "Innovation", переклад якого найчастіше приводиться як нововведення.

Трактування поняття "інновація" зустрічаються в багатьох джерелах.

На думку Й. Шумпетера, інновація — це нова науково-організаційна комбінація виробничих факторів, мотивована підприємницьким духом [2]. Його ідею підтримав Ф. Ніксон, що розглядав інновацію як сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, що приводять до появи на ринку нових і поліпшених промислових процесів та устаткування.

За П. Друкером, "інновація — це розробка і впровадження нового, якого раніше не існувало, за допомогою якого старі, відомі елементи додають нові обриси економіці даного бізнесу" [3, с. 154]. Схоже трактування дає Б. Твісс: інновація — процес, у якому винахід чи нова ідея отримує економічний зміст. Б. Санто також розглядає інновацію як процес, роблячи акцент на її суспільно-економічному характері. Серед вітчизняних дослідників прихильниками розглядати інновацію як сукупність організаційно-економічних змін виробничої системи, що відбуваються в часі, є Л. І. Кошкін, О. Є. Хачатуров, І. С. Булатів, О. І. Пригожин.

Інші дослідники, імена яких наведені нижче, схильні розглядати інновацію як підсумковий результат визначених подій.

Р. А. Фатхутдинов визначає інновацію як кінцевий результат упровадження нововведення з метою поліпшення об'єкта керування й одержання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного чи іншого виду ефекту [10, с. 17].

Д. В. Соколов, О. Б. Титов, М. Н. Шабанова дотримуються думки, що інновація (вона ж нововведення) є підсумковим результатом створення й освоєння (упровадження) принципово нового чи модифікованого засобу (нововведення), що задовольняє конкретні суспільні потреби і дає наступні ефекти: економічний, науково-технічний, соціальний, екологічний. П. М. Завлін, О. К. Казанцев, Л. Е. Мінделі, П. Кубахов, В. Котельников, Ю. П. Морозов також вважають інновацію результатом, одержуваним від упровадження нової технології, розробки нових ринків і/чи застосування нових організаційних форм.

Таким чином, ключова відмінність існуючих визначень інновації полягає в тому, на яких часових етапах реалізації інновації концентрують увагу їхні автори. Іншими словами, в деяких вчених інновація — це процес, сукупність заходів, комбінація факторів, а в інших — це результат такої комбінації. У той час як одні дослідники приділяють увагу розвитку інновації (упровадженню нововведення), інші — підсумку цього розвитку.

Р. А. Фатхутдинов знаходить концептуальний консенсус, розмежовуючи поняття "інновація" і "нововведення".

"Нововведення — оформлений результат фундаментальних, прикладних досліджень чи розробок експериментальних робіт у якій-небудь сфері діяльності з підвищення її ефективності" [10, с. 15].

Нововведення можуть оформлятися у вигляді відкриттів, винаходів, раціоналізаторських пропозицій; документації на новий продукт, технологію, управлінський чи виробничий процес; у вигляді організаційної, виробничої чи іншої структури. Метою впровадження нововведень є зміна об'єкта керування й одержання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного чи іншого виду ефекту. Підсумок упровадження нововведень — інновація. Відповідно процес упровадження нововведень, за Р. А. Фатхутдиновим, трактується як інноваційна діяльність.

За підсумками досліджень робіт вітчизняних і закордонних авторів, можемо зробити висновок, що внаслідок неадекватності існуючої термінологічної бази в нормативних документах України щодо досліджуваної інноваційної діяльності серед різноманіття думок і підходів до феномена інновацій також не існує єдиної теорії, спрямованої на дослідження інноваційної діяльності фірм. У даний час наукове поле не має у своєму розпорядженні універсальних критеріїв, що дозволяють класифікувати інновації, так само як немає і чітких ознак, за якими можна визначити новатор. Багато вчених пропонують свою методологію інноваційного розвитку підприємства. Однак, на думку авторів, вести подібні розробки дуже важко, оскільки відсутній стандартизований категоріальний апарат теорії інновацій. Тому рішення термінологічного питання сутності інновацій з погляду конкретної фірми має, крім наукової, також і практичну цінність.

Оскільки об'єктом досліджень даної роботи є діяльність підприємства, заслуговує на увагу визначення інновацій П. Друкера, що проводить свої дослідження виходячи з потреб приватного бізнесу. Основна ідея його робіт полягала в тому, що інновація — це не винахід і не відкриття. Вона "фокусується не на знаннях, а на ефективності, а в бізнесі — на економічній ефективності. Її сутність швидше концептуального характеру, ніж технічного чи наукового" [3, с. 29].

Кількісно економічну ефективність науковці характеризують через співвідношення результатів і витрат. Даний показник вважається універсальним для оцінки діяльності всього підприємства. Через "багатогранність, ємність і глибину категорії економічної ефективності" [11, с. 41] існує безліч підходів до критеріїв ефективності і методів розрахунку даного показника. З метою проведеного в статті дослідження сутності інновацій з погляду конкретного суб'єкта господарювання уточнимо і розмежуємо поняття "ефект", "ефективність", "ефективна діяльність", а також визначимо сутність економічного зростання й економічного розвитку підприємства. Дані категорії є ключовими при комплексному оцінюванні діяльності підприємства, в тому числі й інноваційної.

Різниця між результатом і витратами, понесеними для його одержання, є ефект. Ефективність — це відносний показник, що характеризується динамічністю й оцінює результативність діяльності підприємства щодо використання ресурсів для досягнення поставленої мети [12]. Ефективною діяльністю підприємства є така діяльність, за якої досягається одночасне зростання ефекту й ефективності від здійснення підприємством економічних та соціальних заходів і забезпечується задоволення взаємодіючих з підприємством суб'єктів [12].

Приріст показників економічної ефективності свідчить не тільки про досягнення більш ефективної діяльності, але й про економічне зростання підприємства. Екстенсивне економічне зростання припускає залучення у виробництво додаткових ресурсів. Інтенсивне економічне зростання досягається завдяки більш ефективному використанню того ж обсягу ресурсів. Тому інтенсивне економічне зростання приводить до економічного розвитку.

Під економічним розвитком підприємства розуміється якісне перетворення його діяльності і/чи організаційно-структурну перебудову фірми, що дозволяє більш повно задовольняти потреби ринку та отримувати економічний прибуток.

Таким чином, головною метою будь-якого суб'єкта господарювання є досягнення все більш ефективної діяльності щодо минулих періодів. Реалізація інновацій є одним з інструментів руху до цієї мети.

Щоб об'єктивно визначити поняття інновацій з погляду конкретного підприємства, необхідно встановити можливий внесок впровадження інновацій у досягнення фірмою економічно ефективної діяльності.

Сучасна наукова література, присвячена інноваціям, містить схему й опис життєвого циклу інновацій (чи інноваційний цикл). Сутність його полягає в тому, що реалізація нововведення в ході здійснення інноваційної діяльності на різних стадіях характеризується різним впливом на цільову функцію досягнення ефективної діяльності. Вчені виділяють так званий "момент повернення інвестицій", коли інновації починають приносити прибуток і ефект від їхнього впровадження має позитивне значення [10]. До даного моменту інновації вимагають значних фінансових ресурсів і відповідно є збитковими. Однак стратегічно на будь-якій стадії свого життєвого циклу інновації спрямовані на досягнення підприємством головної мети — економічно ефективної діяльності. При цьому господарюючий суб'єкт — новатор — проходить певні ступені розвитку, насамперед технологічні.

Економічна ефективність інновації визначається обсягом прибутку, отриманого протягом життєвого циклу інновації, і виражається збалансованою системою показників, серед яких найчастіше використовують чисту поточну вартість (показник інтегрального ефекту), індекс рентабельності інвестицій, внутрішню норму рентабельності, строк окупності інноваційного проекту, точку беззбитковості.

Таким чином, у міру впровадження нововведення (реалізації інновації) підприємство одержує визначений ефект, економічним вираженням якого є дохід у грошових одиницях. Кінцевим результатом інноваційної діяльності у випадку успіху є перехід підприємства до нового рівня розвитку, до нового стану. Математично даний перехід автори статті пропонують описати в такий спосіб.

Нехай життєвий цикл i -ї інновації має часовий інтервал $t \in [0; T]$ і заданий динамічною функцією $U_i(t)$. Тоді в процесі реалізації даної інновації підприємство одержує дохід, що характеризується диференціальною функцією:

$$P(U_i) = \int_0^T p(U_i(t)) dt, \quad (1)$$

де $U_i(t)$ — динамічна функція життєвого циклу i -ї інновації;

$p(U_i(t))$ — функція доходу, що підприємство одержує в процесі інноваційного циклу;

$P(U_i)$ — функціонал, що відображає дохід, одержуваний протягом інноваційного циклу часом довжиною $t \in [0; T]$.

Геометричний зміст даного визначеного інтеграла полягає в тому, що його значення на заданому проміжку $t \in [t_1; t_2]$ є площа D криволінійної трапеції, обмеженої графіком підінтегральної функції $p(U_i(t))$, віссю абсцис і двома відрізками вертикальних прямих $t = t_1$ і $t = t_2$, що з'єднують точки осі абсцис із точками графіка (рисунок).

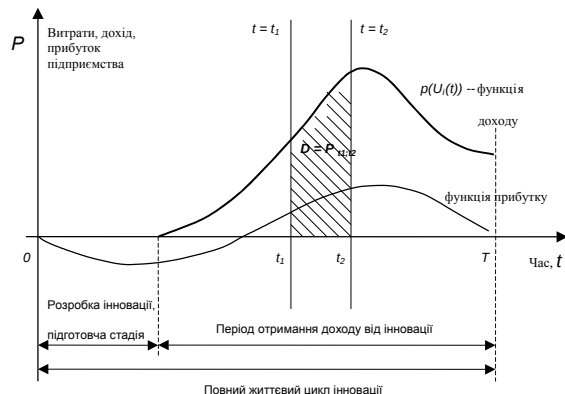

Рис. Геометричний зміст диференціальної функції доходу, одержуваного в процесі реалізації інновації

Таким чином, дохід P , одержуваний протягом усього інноваційного циклу, можна визначити або як значення визначеного інтеграла функції $p(U_i(t))$ при $t \in [0; T]$, або як площу S криволі-

нійної трапеції, утвореною віссю абсцис, графіком функції доходу, одержуваного в процесі життєвого циклу інновації часовою довжиною $t \in [0; T]$ і лініями обмеження $t = 0$ і $t = T$.

Якщо спроектувати точки з координатами $(p_n; t_n)$ графіка функції $p(U_i(t))$ на вісь абсцис, то отримані прямі розділять область даної криволінійної трапеції на $(n - 1)$ трапеції. Авторі вважають за доцільне розглядати дохід, одержуваний підприємством у процесі реалізації інновації, як суму доходів, одержуваних на кожному з етапів інноваційного циклу. Дана методика містить можливості більш точних розрахунків і оперативного прогнозування і буде розроблена авторами докладніше в подальших дослідженнях.

Завершення інноваційного циклу принесе фірмі дохід $H(U_i)$, зумовлений досягненням нового рівня розвитку.

Сукупний дохід підприємства (F) від реалізації інновації складе суму доходу, одержуваного протягом життєвого циклу інновації, і доходу, що є результатом нового досягнутого рівня розвитку підприємства:

$$F = P(U_i) + H(U_i). \quad (2)$$

Автори пропонують розглядати дохід P , який підприємство одержує протягом інноваційного циклу, як інтегральну суму, визначену для функції накопичуваного доходу $p(U_i(t))$ на заданому часовому відрізку. Такий підхід є логічним продовженням визначення інновацій як процесу втілення нововведення, що приносить підприємству ефект на кожному етапі інноваційного циклу. В разі успішного завершення цього процесу підприємство отримує також ефект унаслідок переходу до нового рівня розвитку.

Застосування теорії інтегралів дозволяє визначати агрегований дохід на будь-якому етапі інноваційного циклу, за будь-який часовий проміжок. Окрім того, властивості інтегралів можуть бути ефективно застосовані при розробці математичного апарату прогнозування.

Таким чином, відмінною рисою інновацій є одержання підприємством, по-перше, економічного ефекту в міру впровадження інновації, по-друге, ефекту в результаті успішного завершення даного інноваційного циклу, пов'язаного з переходом фірми до нового рівня у своєму розвитку. Тому при дослідженні сутності інновацій недостатньо акцентувати увагу лише на підсумку впровадження нововведення, а варто враховувати весь процес інноваційної діяльності як процес накопичення інноваційного ефекту, зумовлений обсягом прибутку, отриманого по всьому інноваційному циклу з урахуванням витрат на початкових стадіях упровадження.

Визначення сутності інновацій з погляду конкретного підприємства повинне враховувати наступні висновки, зроблені за підсумками проведених досліджень:

1. Інновації, пов'язані з практичним використанням оригінальних рішень; у цьому полягає відмінність інновацій від технічних винаходів.
2. Інновації дають конкретну господарську і/чи соціальну вигоду для кінцевого споживача, що визначає проникнення та поширення інновації на ринку.
3. Інновація означає перше використання нововведення на підприємстві незалежно від того, чи застосовувалося воно де-небудь раніше. На думку Х. Нойбауера, з погляду окремої компанії навіть імітація може мати характер інновації [13].
4. Інновації мають потребу в творчому підході, пов'язані з ризиками і потенційно можуть принести гіперприбуток підприємству.
5. Цільова спрямованість впровадження інновацій на підприємстві полягає в досягненні більшого економічного ефекту й економічного розвитку фірми, з урахуванням спочатку розробленої стратегічної мети.

За результатами проведених досліджень щодо вивчених трактують різних авторів буде більш правильним наступне визначення: інновація — це високоризиковий процес економічного втілення вперше використовуваного підприємством нововведення, спрямований на досягнення конкурентних переваг і забезпечення економічно ефективною діяльності.

Інновації на ранніх стадіях свого життєвого циклу найчастіше є збитковими, оскільки вимагають значних інвестицій, і витрати на інновації значно перевищують одержувані від них результати. Показники економічної ефективності, розраховані в ці тимчасові інтервали, негативно характеризують інновацію. Тому фокусувати

увагу слід не на визначенні стадій інноваційного циклу, а на всьому періоді впровадження і використання інновації. Тільки в цьому випадку дане авторами роботи визначення інновації має сенс: судити про економічну ефективність інновації можна лише після завершення її життєвого циклу. Підтвердженням є роботи Х. Нойбауера, який стверджував, що інноваційність чогось-небудь можна встановити тільки заднім числом, але підприємець завжди повинен прагнути передбачати і розпізнавати інновацію заздалегідь.

Наукова новизна проведених у даній роботі досліджень міститься у визначенні поняття "інновація" з позицій господарської діяльності окремого підприємства. Критерій інноваційності з погляду окремої фірми полягає не в унікальності і глобальній новизні якого-небудь продуктового, технологічного або організаційного нововведення, а у виконанні частини умов: перше економічно ефективно використання даного нововведення на даному підприємстві з метою одержання конкурентних переваг у майбутньому. Оцінювання інновацій відбувається з позицій можливостей досягнення стратегічної мети підприємства. Окрім того, запропоновано застосовувати здобутки теорії інтегралів для визначення накопичуваного доходу підприємства на будь-якому часовому проміжку інноваційного циклу.

Подальші дослідження авторів будуть спрямовані на більш докладне вивчення інноваційної діяльності підприємств, у тому числі на дослідження питань керування такою діяльністю, а також розробку оптимального набору показників економічної ефективності впровадження і використання інновацій. При цьому важливо якісно та кількісно визначити критерії конкурентних переваг, одержуваних фірмою як результат успішного використання інновації. Крім того, становлять практичний інтерес розробка методики вибору інноваційної політики підприємства: в які моменти часу починати впровадження тієї чи іншої інновації, чи доцільно її упровадження взагалі, який графік інвестицій, а також розробка організації інформаційного забезпечення даної методики.

Література: 1. Закон України "О специальном режиме инновационной деятельности технопарков" №3333-IV от 12.01.06 // Текст предоставлен эталонной базой "ЛІГА:ЗАКОН", 20.03.06. 2. Шумпетер И. Теория экономического развития. — М.: Прогресс, 1982. — 456 с. 3. Друкер П. Як забезпечити успіх у — К.: Україна, 1994. — 320 с. 4. Программа Президента В. А. Ющенко "10 шагов навстречу людям" // <http://www.intelros.ru/lib/doklady/ushenko4.htm> 5. Мазур Е. Инновационное предпринимательство в структуре малого бизнеса в Украине // Экономика Украины. — 2005. — №3. — С. 36 — 41. 6. Данилишин Б. Научно-инновационное обеспечение устойчивого экономического развития Украины / Б. Данилишин, В. Чижова // Экономика Украины. — 2004. — №3. — С. 4 — 11. 7. Гаман Н. Государственная поддержка финансирования инноваций // Экономика Украины. — 2004. — №8. — С. 44 — 49. 8. Закон України "Про інноваційну діяльність" із змінами і доповненнями // Текст предоставлен эталонной базой "ЛІГА:ЗАКОН", 24.02.06. 9. Иванов А. Технополириатели / А. Иванов, С. Саливон, Р. Каменев, Л. Беленок // БИЗ-НЕС. — 20.02.2006. — №8. — С. 34 — 41. 10. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент: Учебник. — М.: ЗАО "Бизнес-школа "Интел-Синтез", 1998. — 600 с. 11. Турило А. М. Анализ и систематизация статических критериев оценки эффективного развития предприятия / А. М. Турило, А. А. Турило // Актуальные проблемы экономики. — 2002. — №6. — С. 41 — 43. 12. Безкоровайна Л. В. Оцінка ефективності діяльності підприємства з позиції інвесторів // Матеріали II Міжнародної наук.-практ. конф. "Динаміка наукових досліджень 2003". Т. 22. Економіка. — Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2003. — С. 4 — 5. 13. Лабунська С. В. Проблеми оцінки ефективності прийняття економічних рішень з урахуванням інноваційних аспектів діяльності підприємств / С. В. Лабунська, Г. О. Дмитревська // Економіка розвитку. ХНЕУ — 2005. — 2 (34) спецвипуск. 14. Пономаренко В. С. Стратегічне управління підприємством: Монографія. — Харків: Основа, 1999. — 620 с. 15. Пушкар О. І. Управління великомасштабними проектами: Навч. посібник. — Харків: ХДЕУ, 2000. — 248 с. 16. Ястремська О. М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади: Монографія. — 2-ге вид. — Харків: ІНЖЕК, 2004. — 88 с.

Стаття надійшла до редакції
15.06.2006 р.